

NOOIT DENK IK AAN NIETS

Hans Hagen, Monique Hagen en Charlotte Dematons (ill.)

Querido

(door Frederic Vercaemst)

OVER DE MAKERS

Hans Hagen is een Nederlandse auteur die werd geboren op 10 september 1955 in 's Graveland. Als kleine jongen speelde hij graag voetbal en was hij met zijn vrienden aan het spelen in het bos. Of hij las boeken, vooral strips. Als hij een boek in handen had hoorde hij niks meer, hoe hard je ook riep. Hij was ver weg in de wereld van het verhaal.

Op de basisschool hield hij van het luisteren naar verhalen die werden voorgelezen door de leerkrachten. Omdat hij zo van verhalen hield, werd hij leraar Nederlands en geschiedenis. Daarna werkte hij bij een jeugdtheatergroep en was hij eindredacteur. 's Avonds en in het weekend schreef hij verhalen die een uitgever meteen wou uitbrengen. En zo is hij schrijver geworden.

Monique Hagen werd op 18 november 1956 in Leiden (NL) geboren. Ze was de oudste in een gezin van zes kinderen. In haar jeugd las ze veel sprookjes voor aan haar broers en zussen.

In 1977 haalde ze haar diploma kleuterleidster. Daarna studeerde ze verder aan de Academie voor Expressie door Woord en Gebaar in Utrecht. In 1981 behaalde ze dit diploma.

Eind de jaren tachtig werd Monique presentatrice bij 'Het klokhuis'. Vijftien jaar lang was zij één van de gezichten van dit, ook bij ons, erg populaire programma. In 2003 werd haar laatste bijdrage uitgezonden.

Hans en Monique kregen samen een dochter, Imme. Zij werd een inspiratiebron om poëzie te schrijven voor peuters en kleuters.

Charlotte Dematons werd op 21 september 1957 geboren in Evreux (FR). In Frankrijk groeide Charlotte ook op. Ze had een Franse vader en een Nederlandse moeder. Na haar middelbare studies gingen ze in Nederland wonen. Aan de Rietveld Academie, een hogeschool voor beeldende kunst en vormgeving in Amsterdam, werd ze benaderd door uitgeverij Lemniscaat. Al spoedig verscheen haar eerste prentenboek, Dido. Nadien volgden een hoop boeken waaraan ze meewerkte, waarvan verschillende werden bekroond.

1. VOOR HET LEZEN

Bekijk samen met de lezers de illustratie op de cover van het boek.

- Wat is er te zien? Je ziet een toren van een verkeersleiding van een luchthaven. Je ziet ook een vliegtuig.
- Zou dit boek over reizen gaan? Een vakantieboek?

Op deze toren ligt een groot nest met een groot ei erin. Op dit ei zitten twee kinderen.

- Wat zou dit te betekenen hebben? Kunnen de lezers al voorspellen waar dit 'verhaal' over zou gaan?

- Zien de kinderen de dieren op de cover? De witte kat, het schaap, de reiger, de draak, de meeuw en de zwaan? Zouden deze een plaats krijgen in dit boek?
- Kijken jullie ook even naar de wolken, die nemen de vorm aan van een school vissen.
- Zou dit een dierenboek zijn?

Sta eens stil bij de titel van het boek: *Nooit denk ik aan niets*.

Maakt het stil, laat de lezers voor een minuut de ogen sluiten. Laat hen na deze minuut tekenen of schrijven waar ze in die minuut aan dachten. Bespreek dit samen met hen.

Kan je 'niets' denken? Je denkt altijd wel aan iets.

Lees het eerste gedicht voor: Ooit nooit niets.

De kinderen zullen opmerken dat dit rijmt. Vertel de kinderen dat dit een boek is met gedichten maar dat er ook een verhaal in de tekeningen te ontdekken valt.

- Hebben de lezers al eens eerder een gedichtenbundel bekeken of gelezen?
- Wat vonden ze hiervan? Kan je soms een verhaal of een thema ontdekken in zo een bundel?

2. TIJDENS HET LEZEN

Bekijk samen met de lezers de illustratie die hoort bij: 'Ooit nooit niets'. Als je kijkt naar de sporen die in de sneeuw zijn getrokken, kan je kleine tekeningen ontdekken. De tekeningen vanaf de jongen tot de titel vormen de samenvatting van dit gedicht, het andere deel (vanaf de titel tot boven) is een soort van inhoudsopgave van alle andere gedichten uit het boek. Ze staan namelijk in de juiste volgorde.

- Waar zouden deze gedichten over gaan?
- Naar welk gedicht kijken de lezers uit?
- Vinden de lezers deze manier van een inhoudsopgave een leuke vondst?

Bekijk de illustratie bij het gedicht 'Hallo'. In deze tekening zitten vooruitwijzingen naar de gedichten die nog zullen komen.

- Merken de lezers de bloempot op met de knikker? Of de confituurpot met brandnetels erin?

Er valt nog zoveel meer te zien. Laat de lezers vertellen. Merk ook het boek op achter het bed. Dit is *Jij bent de liefste*, een andere gedichtenbundel van Hans en Monique Hagen. Je kan er natuurlijk ook het beroemde schilderij van Vincent van Gogh bijhalen!

Je kan in plaats van de illustratie te bekijken, het lokaal met enkele elementen die te maken hebben met de gedichten aankleden. Bijvoorbeeld een groeimeter, een bloempot met een knikker, brandnetels in een pot, een bellenblaas, ... Laat de lezers op zoek gaan en lees het corresponderende gedicht voor. Je kan dit trouwens ook na het lezen doen.

3. NA HET LEZEN

Illustraties en vormgeving

Charlotte Dematons verzong in de illustraties een verhaal. Een jongen en een meisje leren elkaar kennen. Ze wonen heel dicht bij elkaar. Er ontstaat een mooie vriendschap. Er is ook een witte poes in de illustraties aanwezig die sterft. Maar er komt een nieuw poesje en er is een verhaal van een knuffelbeer die wordt vergeten, maar later wordt terug gebracht door de wonderlijke wind. (De illustratrice vond het zo erg dat de knuffelbeer alleen lag op de steen dat ze hem liet terugbrengen met de wind.)

- Hadden de kinderen dit verhaal opgemerkt?
- Wat vinden de lezers van dit verhaal?
- Past het verhaal bij de gedichten?

Bekijk samen met de kinderen de vormgeving van de gedichten.

- Valt het hen op dat de gedichten mooi geschikt staan op de pagina? Bijvoorbeeld:
 - Beide gedichten 'Ik zie' staan mooi geschikt in beide helften van het hart dat door de twee kinderen in het koren wordt gemaakt.
 - Bij 'De zweef' vormt de tekst ook een zweefmolen.
 - In 'Groter' heb je het gevoel dat je naar een grote/ lange tekst kijkt. Terwijl het eigenlijk hele korte zinnen zijn.
 - De tekst bij 'Beer' lijkt ook eenzaam in de sneeuw te zitten.

Gedichten

Verstopt

Als je in het lokaal enkele elementen uit het boek hebt aangebracht kan je met de kinderen op zoek gaan naar de gedichten. Bij welk gedicht hoort de knikker in de pot? Of de pot met brandnetels? Waarvoor werd de bellenblaas ook alweer gebruikt?

Algemene indruk

- Wat vonden de lezers van dit boek?
- Welke gedichten vonden de lezers het mooiste?
- Welke gedichten vonden ze minder mooi?

Enkele gedichten gaan over liefde en iemand graag zien.

Bekijk hiervoor beide gedichten 'Ik zie'.

De kleuren blauw en rood worden hiervoor gebruikt.

- Wat is de kleur van de liefde?
- Zou blauw ook een kleur van de liefde kunnen zijn? Waarom wordt meestal rood als de kleur van de liefde gekozen?

Bekijk de bloemen in het koren, die zijn ook blauw en rood.

Bij het gedicht 'Bang' komt het thema angst aan bod.

- Waar zijn de kinderen bang voor?
- Zou het lezen van dit gedicht hen sterkte geven gedurende de nacht, of net niet?
*ik zal ze verslaan
in mijn dromen vannacht
de rovers en monsters
die ik zelf heb bedacht*
- Kijken de kinderen door dit gedicht anders naar de angst die ze (soms) hebben gedurende de donkere nacht?

Enkele gedichten gaan over de dood en iets dierbaar verliezen.

In 'Beer' blijft de knuffelbeer achter en in 'Kat' moeten we afscheid nemen van de kat.

- Hebben de kinderen al eens afscheid moeten nemen van een geliefde?
- Hoe voelden ze zich dan? Hoe kan je het verlies zachter maken?

In dit boek snijden de schrijvers ook het thema van God en de hemel aan.

- Hebben de kinderen hier een mening over? Geloven de kinderen? Is er een hemel in hun geloof?
- Wat vinden de kinderen van dit thema in het boek?

Vlinder – Brandnetelthee

Materiaal:

- Brandnetels
- Kokend water
- Koffielepel

Je kan op een eenvoudige manier brandnetelthee maken. Je kan dit zowel met gedroogde als met verse brandnetels doen.

Pluk brandnetelbladeren met handschoenen aan. Dit kan gewoon met brandnetels uit de eigen tuin of bijvoorbeeld ergens uit de buurt. Maak de bladeren daarna goed schoon. Droog de brandnetelbladeren en snijd deze fijn. Gebruik ongeveer een koffielepel bladeren voor een kopje thee. Laat dit vervolgens ongeveer tien minuten trekken.

Als je verse brandnetelbladeren wil gebruiken dan heb je meer dan tien minuten nodig om te laten trekken. Eventueel kun je ook nog andere kruiden toevoegen aan je brandnetelmengsel.

Groter – Groeimeter

Materiaal:

- Stiften
- Eventueel een groot papier

Maak een groeimeter. Voorzie een plaats in het lokaal waar je de kinderen kan meten. Wie is de grootste? Wie is de kleinste? Word je groter als je elke dag groenten eet?

Voorzie een plaats om het gedicht erbij te hangen.

Boos – Boos schilderij

Materiaal:

- Grote vellen papier
- Rode en zwarte verf
- Penselen

Laat de lezers nadenken over wanneer ze voor de laatste keer boos zijn geweest.

Biedt hen daarna grote vellen papier aan en enkel zwart en rode verf.

Laat hen schilderen hoe hun gevoel eruit ziet als ze boos zijn. Laat hen eventueel de illustratie zien bij het gedicht. Het mag een heel abstract schilderij worden.

Kus – woorden blazen

Materiaal:

- Bellenblazers

Voorzie een aantal bellenblazers. De kinderen kunnen lieve woorden verzinnen en die in de bellen blazen. *Een zoen in zeep gevangen.*

Je kan boze woorden ook in zeepbellen vangen. Als de zeepbellen knappen dan zijn die boze woorden verdwenen.

Knikker – knikker planten

Materiaal:

- Terracotta bloempotjes
- Verf of andere materialen om het bloempotje te versieren
- Potgrond of zand
- Knikkers

Elk kind krijgt een bloempotje. Dit kunnen ze beschilderen, bekleven of op een andere manier versieren. Vul de bloempotjes met potaarde of zand. Plant er een knikker in. De knikker heeft veel zon en water nodig. De kinderen zullen elke dag moeten kijken of ze geen knikkers kunnen plukken.

4. DE AUTEURS AAN HET WOORD

Wat was je eerste reactie toen je hoorde dat het boek was genomineerd?

Joepié-íííé! Wat fijn dat een heleboel kinderen het boek gaan lezen. Hopelijk vinden ze het mooi.

Hoe kwam het boek tot stand.

Heel langzaam. We verzamelen gedachten, observaties en uitspraken op losse papiertjes in een map. Op die map staat: Losse eindjes zonder begin. Af en toe gaan we aan de slag om de losse eindjes aan elkaar te knopen en er gedichten van te componeren. Dat doen we net zo lang tot we er genoeg hebben om een bundel mee te vullen. Bij *Nooit denk ik aan niets* duurde dat wel zeven jaar.

Het proces van samen schrijven vraagt extra tijd. Een manuscript mag pas de deur uit als we het over elke zin, over elk woord eens zijn. Soms duurt dat weken.

Met harde en zachte woorden proberen wij elkaar te overtuigen van ons gelijk. Als we eruit zijn, en helemaal tevreden, weten we vaak niet meer wie welke regel heeft bedacht.

Hebben jullie nog een woordje voor de lezers?

Sommige gedichten zijn werkelijk waar: probeer maar eens om fluitend een zeepbel te blazen - dan zit er echt een liedje in. En toen Monique vier was probeerde ze zelf een knikker te planten. Of het gelukt is? Probeer het maar, je weet nooit... Blijf altijd dromen, misschien leer je ooit vliegen met vleugels van alle veren die je vindt.

Hartelijke groeten,
Monique & Hans Hagen

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken lezen we' en dan op de groep en het boek in kwestie.